

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«ЛІСІВНИЦТВО ТА АГРОЛІСОВІ ЛАНДШАФТИ»

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Код і найменування спеціальності	Н1 Агрономія
Тип і назва освітньої програми	Агрономія
Курс, семестр	2 курс, 3 семестр
Обсяг і форма семестрового контролю з навчальної дисципліни	Кількість кредитів ЄКТС -4 Загальна кількість годин – 120, із яких: лекцій 14 год., лабораторних занять – 26 год Форма семестрового контролю - залік
Мова (-и) викладання	Державна
Навчально-науковий інститут / факультет, кафедра	Навчально-науковий інститут Агротехнологій, селекції та екології Кафедра захист рослин
Контактні дані розробника (-ів)	Піщаленко Марина, к. с-г н., доцент Контакти: каб 77, (навчальний корпус № 1) E-mail: maryna.pishchalenko@pdaa.edu.ua https://www.pdaa.edu.ua/people/pishchalenko-marina-anatoliivna

МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ

Статус навчальної дисципліни	Вибіркова фахова
Передумови для вивчення навчальної дисципліни	Перелік навчальних дисциплін, які передують її вивченню згідно структурно-логічної схеми освітньо-професійної програми Агрономія: Хімія, Ботаніка, Фізіологія рослин, Землеробство
Компетентності	ІК Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми з агрономії, що передбачає застосування теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов

	<p>ЗК 11. Прагнення до збереження навколишнього середовища</p> <p>ФК 3 Знання та розуміння основних біологічних і агротехнологічних концепцій, правил і теорій, пов'язаних із вирощуванням сільськогосподарських та інших рослин.</p>
Програмні результати навчання	<p>ПРН 9. Володіти на операційному рівні методами спостереження, опису, ідентифікації, класифікації, а також культивування об'єктів і підтримання стабільності агроценозів із збереженням природного різноманіття</p>

РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК (SOFT SKILLS)

ОК передбачає набуття загальних компетентностей та комплексу соціальних навичок (soft skills), притаманних сучасному фахівцю: здатність до абстрактного мислення, пошук та аналіз інформації, спілкування з представниками інших професійних груп, робота в науковому контексті, долучення до професійній діяльності тощо. Формуванню навичок soft skills в межах освітньої компоненти фізіологія рослин сприяють сучасні методи й прийоми навчання, де ведеться робота в команді, що мотивує здобувачів вищої освіти до ініціативності, креативності, вміння управляти конфліктами, діяти соціально відповідально та свідомо, самоорганізації, виховання потреби систематичного оновлення своїх знань для їх практичного застосування, формування умінь організаторської діяльності. Соціальні навички формуються також і під час проведення студентських наукових конференцій, участі у засіданнях гуртків, круглих столах, громадських заходах тощо.

МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

формування знань у здобувачів вищої освіти теоретико-методичної бази та здобуття нових та науково-практичних знань з лісівництва, біології, ландшафтної екології та морфології лісу, природного поновлення, формування та динаміки лісових насаджень, взаємодії деревних порід, лісової типології, поглиблення їх лісівничих знань, формування сучасного лісівничо-екологічного світогляду. Опанування здобувачами вищої освіти основ сучасного лісівництва з урахуванням масштабного антропогенного впливу на ліси; з'ясування основ пралісових екосистем та переважно антропогенно трансформованих угруповань. Опанувати основами знання лісу, як об'єкту лісознавства в динаміці – в розрізі минулого, сучасного і майбутнього

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Ліс як природне явище і природна система.
Тема 2. . Морфологія лісу
Тема 3. Екологія лісу

Тема 4. Ріст і формування лісу
Тема 5. Природне відновлення лісу
Тема 6. Лісова типологія
Тема 7. Екологічні функції лісу

МЕТОДИ НАВЧАННЯ І ВИКЛАДАННЯ

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:
 - словесні (лекція, пояснення, інструктаж);
 - практичні методи (лабораторні заняття, робота з навчально-методичною літературою: конспектування);
 - методи формування пізнавальних інтересів (метод відповідей на запитання і опитування думок здобувачів вищої освіти).
2. Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:
 - методи стимулювання і мотивації обов'язку й відповідальності (роз'яснення мети навчальної дисципліни, висування вимог до вивчення дисциплін).
3. Інноваційні та інтерактивні методи навчання:
 - інтерактивні методи (навчання в парах)
 - комп'ютерні (тестування), мультимедійні методи (використання мультимедійних презентацій).
4. Методи контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності:
 - методи усного контролю (опитування);
 - методи письмового контролю (самостійна робота).

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання

Забезпечення об'єктивності оцінювання здобувачів вищої освіти здійснюється шляхом застосування накопичувальної системи нарахування балів оцінювання результатів навчання з кожної теми навчальної дисципліни впродовж семестру та оприлюднення результатів оцінювання у журналі обліку аудиторної навчальної роботи в системі АСУ ПДАУ. Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання наведені у Додатку до Силабусу.

ПОЛІТИКА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ

- щодо термінів виконання та перескладання

Дедлайни та перескладання: практичні завдання, завдання із самостійної роботи, які здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-30%). Здобувач вищої освіти може бути недопущеним до семестрового контролю з навчальної дисципліни у разі набрання кількості балів менше ніж межа незадовільного навчання. Кафедра на своєму засіданні приймає рішення про недопущення такого здобувача вищої

	<p>освіти до семестрового контролю з відповідної навчальної дисципліни та повідомляє про це директорат навчально-наукового інституту, шляхом подання витягу з протоколу засідання кафедри. Директор навчально-наукового інституту своїм розпорядженням не допускає здобувача вищої освіти до семестрового контролю з відповідної навчальної дисципліни. Здобувач вищої освіти, який був не допущений до семестрового контролю з певної навчальної дисципліни, має підсумкову академічну заборгованість.. Перескладання поточного та підсумкового контролю відбуваються за наявності поважних причин із дозволу директорату відповідно до Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті.</p>
<p>- щодо академічної доброчесності</p>	<p>Політика дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти є складовою системи забезпечення Університетом якості освітньої діяльності та якості вищої освіти. Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись вимог нормативних документів, які включають: Кодекс академічної доброчесності Полтавського державного аграрного університету, Кодекс про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету, Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в Полтавському державному аграрному університеті, Порядок перевірки текстових документів (наукових, навчально-методичних, дисертаційних, магістерських, бакалаврських робіт та інших) робіт на наявність запозичень з інших документів. Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної</p>

	(наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.
- щодо відвідування занять	Відвідування лекційних і лабораторних занять є обов'язковим. Усі завдання, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни, мають бути виконані у встановлений термін. Проведення навчальних занять згідно розкладу упродовж навчального року передбачає безпосередню участь здобувачів вищої освіти в освітньому процесі і відвідування всіх видів навчальних занять є обов'язковим. Відмітка про відвідування занять здобувачами здійснюється в журналі обліку аудиторної навчальної роботи викладача в АСУ ПДАУ.
- щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти	На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті перед опануванням даної освітньої компоненти. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.
- щодо оскарження результатів оцінювання	Після оголошення результатів поточного або семестрового контролю здобувач освіти має право звернутися до викладача з проханням надати роз'яснення щодо отриманої оцінки. У разі неможливості спільного врегулювання ситуації здобувач вищої освіти має право оскаржити результати контрольних заходів. Підставами для оскарження результату оцінювання можуть бути: недотримання викладачем системи оцінювання, вказаної у робочій програмі навчальної дисципліни, необ'єктивне оцінювання та/або наявність конфлікту інтересів, якщо про його існування здобувачу вищої освіти не було і не могло бути відомо до проведення оцінювання. Результат оцінювання може бути оскаржений не пізніше наступного робочого дня після його оголошення. Для оскарження результату оцінювання здобувач вищої освіти звертається з письмовою заявою до директора навчально-наукового інституту, яку розглядає апеляційна комісія, сформована розпорядженням директора інституту.

Апеляційна комісія протягом трьох робочих днів ухвалює рішення про наявність або відсутність підстав оскарження результату оцінювання. Присутність здобувача вищої освіти на засіданнях апеляційної комісії є обов'язковою. Висновки апеляційної комісії оформляються відповідним протоколом і доводяться до відома здобувача вищої освіти і викладача. Результатом розгляду апеляції є прийняття апеляційною комісією одного з двох рішень: попередня оцінка знань здобувача вищої освіти відповідає рівню досягнення результатів навчання і не змінюється або попередня оцінка знань здобувача вищої освіти не відповідає рівню досягнення результатів і здобувач заслуговує іншої оцінки (вказується нова оцінка відповідно до чинної в Університеті шкали оцінювання результатів навчання). За результатом апеляції оцінка результатів навчання здобувача вищої освіти не може бути зменшена.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні

1. Гриб В.М., Грушанський О.А., Магура Б.О., Сендонін С.Є. Основи лісоексплуатації: навчальний посібник (частина II). Київ: Редакційно-видавничий відділ НУБіП України, 2021. 314 с.
2. Дребот О.І., Яремко О. П., Бондар В. Н. Сучасний стан і аспекти розвитку лісівництва та лісогосподарського виробництва в Україні. Економіка та держава. 2022. № 7. С. 22-31.
3. Лісівництво: навч. посіб. для здобувачів вищої освіти за спеціальністю 205 «Лісове господарство» / уклад. В.М. Хрик, І.В. Кімейчук. Біла Церква, 2021. 444 с.
4. Ткач В.П., Тарнопільська О.М., Орлов О.О. Типи лісових формацій України в системі європейських класифікацій / за редакцією В. П. Ткача. Харків: Друкарня Мадрид, 2024. 415 с.

Допоміжні

1. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19>
2. Міжнародна база даних Scopus. URL: <https://www.scopus.com/>
3. Міжнародна база даних Web of Science. URL: <https://www.webofscience.com/>
4. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.
5. Яворовський П.П., Сендонін С.С., Левченко В.В., Токарева О.В., Пузріна Н.В. Лісівництво : підручник. Київ : Видавничий центр НУБіП України, 2021. 654 с.

Реквізити затвердження

Затверджено на засіданні кафедри захист рослин
протокол від 01 вересня 2025 року № 1

Додаток до силябусу

СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ, ШКАЛА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Схема нарахування балів із навчальної дисципліни Лісівництво та агролісові ландшафти (Денна форма здобуття освіти)

Назва теми / Форма семестрового контролю	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти			Разом
	Виконання завдань на практичних заняттях	Контрольна робота	Виконання завдань самостійної роботи	
Тема 1. Ліс як природне явище і природна система.	10	15	20	10
Тема 2 Морфологія лісу	10			10
Тема 3. Екологія лісу	5			5
Тема 4. Ріст і формування лісу	5			5
Тема 5. Природне відновлення лісу.	10			10
Тема 6. Лісова типологія.	10			25
Тема 7. Екологічні функції лісу	15			35
Разом	65	15	20	100

ШКАЛА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВИКОНАННЯ ПРАКТИЧНОЇ РОБОТИ (ДЕННА ФОРМА ЗДОБУТТЯ ОСВІТИ)

Кількість балів	Критерії оцінювання
5 балів	Здобувач вищої освіти демонструє глибоке розуміння лісівничих процесів, типології лісу, структури агролісових ландшафтів; вільно оперує професійною термінологією. Безпомилково виконує: розрахунки (густота, повнота, бонітет, схема полезахисних смуг); самостійний добір порід з урахуванням едафічних і кліматичних умов. Проводить комплексний аналіз екологічної стійкості; робить аргументовані пропозиції щодо оптимізації насаджень; логічні, самостійні висновки.

4 бали	Здобувач вищої освіти демонструє правильне розуміння основних понять і закономірностей формування лісових екосистем. Правильно застосовує методики але допускає незначні похибки у розрахунках або оформленні. Загалом робить обґрунтовані висновки, проте демонструє недостатню глибину аналізу або часткову аргументацію.
3 бали	Здобувач вищої освіти демонструє базове знання теоретичного матеріалу; робить окремі неточності у визначеннях. Демонструє часткове виконання завдання; робить помилки у розрахунках, потребує допомоги викладача. В цілому при виконанні роботи здобувач демонструє поверхневий аналіз матеріалу; висновки неповні або недостатньо аргументовані.
1-2 бали	Здобувач вищої освіти демонструє фрагментарні знання; робить суттєві помилки у визначеннях та класифікаціях. Присутнє невиконання або неправильне виконання розрахункової частини. Відсутність логічних висновків; немає обґрунтування прийнятих рішень
0 балів	Відсутність відповіді на теоретичне питання, що не дає змоги оцінити формування компетентностей і досягнення результатів навчання

**ШКАЛА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ
(ДЕННА ФОРМА ОДЕРЖАННЯ ОСВІТИ)**

Кількість балів	Критерії оцінювання
13-15	Відповідь правильна, повна, послідовна, логічна; студент впевнено володіє фактичним матеріалом з усього курсу дисципліни Лісівництво та агролісові ландшафти, вміє застосовувати його щодо конкретно поставлених завдань, чітко орієнтується в матеріалі, аналізує причинно-наслідкові зв'язки, оптимально й обґрунтовано приймає необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях, може аналізувати та співставляти дані об'єктів діяльності
9 - 12	Відповідь правильна, повна, послідовна, логічна; студент впевнено володіє фактичним матеріалом з курсу дисципліни Лісівництво та агролісові ландшафти, вміє застосовувати понятійний матеріал, чітко орієнтується в матеріалі, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших питань, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу

	теоретичного змісту щодо особливостей лісорозведення та лісоутворення при аналізі практичного застосування; студент має навички користування понятійним матеріалом понять і термінів лісознавства, вміло застосовує його при відповідях.
5 8	Відповідь правильна, послідовна, логічна, але здобувач допускає при відповіді помилки щодо використання основних понять і термінів вміє застосовувати теоретичний матеріал його щодо конкретно поставлених завдань, розуміє основні положення, що є визначальними в курсі Лісівництво та агролісові ландшафти, може вирішувати завдання на рівні відтворення, аналогічно до тих, що розглядались з викладачем, але допускає значну кількість неточностей і помилок
2-4	Здобувач володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не досить впевнено орієнтується у понятійному матеріалі дисципліни, не завжди вміє інтегровано застосовувати набуті знання для аналізу конкретних ситуацій, нечітко, а інколи й невірно формулює основні теоретичні положення та причинно-наслідкові зв'язки; здатний вирішувати завдання за зразком; володіє елементарними вміннями навчальної діяльності.
1	Відповідь здобувача при відтворенні навчального матеріалу елементарна, фрагментарна, обумовлюється початковим уявленням про предмет, студент виявляє незнання більшої частини фактичного матеріалу; відповідь не розкриває поставлених запитань чи завдань; цілісність розуміння матеріалу з дисципліни Лісівництво та агролісові ландшафти відсутня.
0	Здобувач не виконав відповідного завдання або виконав його повністю неправильно; незнання значної частини навчального матеріалу, невміння орієнтуватися при розв'язанні практичних задач, незнання основних фундаментальних положень предмету.

ШКАЛА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

(ДЕННА ФОРМА ОДЕРЖАННЯ ОСВІТИ)

Кількість балів	Критерії оцінювання
16-20	Здобувач показав високий рівень поінформованості в галузі лісівництва та агролісових ландшафтів, потрібний для прийняття рішень; використані самостійно обрані інформаційні джерела, що відповідають завданню; студент користується широким арсеналом

	<p>засобів доказу власної думки; розв'язує складні проблемні завдання як навчального, так і практичного характеру; має здібності системно-наукового аналізу та прогнозування явищ і процесів, які відбуваються в екосистемі лісів та лісових насаджень. Робить висновки і пропонує рішення для складних навчальних і виробничих ситуацій; володіє вміннями творчо-пошукової діяльності. Рівень сформованості фахових умінь: високий – здатність працювати автономно та володіння умінням творчо-пошукової діяльності.</p>
11-15	<p>Здобувач самостійно здійснює інформаційний пошук і володіє способами систематизації інформації про особливості функціонування екосистеми лісу; здатний до самостійного опрацювання навчального матеріалу; у власній аргументації використовує загально-відомі докази, виконує дослідницькі завдання, але потребує консультації викладача; робить висновки і приймає рішення у складних ситуаціях після консультації з викладачем; володіє вміннями творчо-пошукової діяльності. Рівень сформованості фахових умінь: достатній – застосовує набуті знання у стандартних практичних ситуаціях.</p>
6 – 10	<p>Завдання виконані повністю, але з деякими огріхами, самостійно здійснює інформаційний пошук і володіє способами систематизації інформації в галузі лісівництва та агролісових ландшафтах; здатний до самостійного опрацювання навчального матеріалу; у власній аргументації використовує загально-відомі докази, виконує дослідницькі завдання, але потребує консультації викладача; робить висновки і приймає рішення після консультації з викладачем; володіє вміннями творчо-пошукової діяльності. Рівень сформованості фахових умінь: середній – застосовує набуті знання у стандартних практичних ситуаціях.</p>
1-5	<p>Відповіді не повні, показане часткове знання теоретичного матеріалу з в галузі лісівництва та агролісових ландшафтах. Необхідні завдання, передбачені самостійною роботою не виконані; не має елементарних умінь працювати з навчальною інформацією; виявляє вміння користуватися бібліотекою, однак не докладает зусиль для пошуку необхідної інформації; не має навичок працювати з джерельною базою; необхідні практичні вміння і навички не сформовані. Рівень сформованості фахових умінь: низький – володіння умінням здійснювати первинну обробку навчальної інформації без подальшого її аналізу.</p>
0	<p>Самостійна робота не виконана</p>